

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “วราทายี — ถือเอาสิ่งที่ประเสริฐ”

วราทายี อ่านตามภาษาบาลีว่า วะ - รา - ทา - ยี มาจากคำ วร (สิ่งที่ประเสริฐ) กับคำว่า อาทายี (ถือเอา, ยึดเอา) รวมกันเป็น วราทายี แปลว่า ถือเอาสิ่งที่ประเสริฐ ตามความเป็นจริงแล้ว สิ่งทีประเสริฐ สิ่งที่เป็นสาระ สิ่งที่เป็นประโยชน์ ต้องเป็นคุณความดีและปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกจนถึงการประจักษ์แจ้งความจริงดับกิเลสตามลำดับขั้น บุคคลผู้ที่ประกอบด้วยความดีเหล่านี้ ย่อมเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการที่ได้เกิดมาเป็นบุคคลนี้ เป็นผู้มีบุญความเจริญ เป็นผู้ได้ถือเอาสิ่งที่ประเสริฐจริง ๆ

ในมโนรถปูลณี อรรถกถา อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต ปฐมวชิรมสูตร ได้อธิบายความหมายของคำว่า วราทายี ไว้ ดังนี้ “บทว่า วราทายี คือ เป็นผู้ยึดเอาไว้ได้ซึ่งสาระอันสูงสุด”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นคำจริง เป็นคำอนุเคราะห์เกื้อกูลให้เกิดความเข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริง เป็นไปเพื่อความเจริญขึ้นของปัญญาความเข้าใจถูกเห็นถูกของผู้ที่มีโอกาสได้ฟัง ได้ศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งต้องเป็นผู้เห็นประโยชน์ของพระธรรม เคยสะสมเหตุที่ดีมาแล้วเท่านั้นที่จะได้ฟัง ได้ศึกษา ถ้าไม่ได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จะไม่สามารถรู้ได้เลยว่า สิ่งใดเป็นประโยชน์และสิ่งใดไม่เป็นประโยชน์ และอาจจะทำให้ตนเองหมกมุ่นอยู่กับสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ โดยหลงผิดว่าเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ก็ได้ ด้วยความติดข้องต้องการบ้าง ด้วยความเห็นผิดคลาดเคลื่อนจากความ เป็นจริงบ้าง ตามความเป็นจริงแล้ว สิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่เป็นสาระ สิ่งที่สำคัญ สิ่งทีประเสริฐในชีวิต ไม่ได้หมายถึงการได้รูป เสียง กลิ่น รส และ สิ่งทีกระทบสัมผัสผัสกายที่ดี ที่น่าปรารถนาน่าใคร่ น่าพอใจแล้ว ก็หลงยึดติด และไม่ใช้การไปสู่ที่หนึ่งทีใดทีเข้าใจผิดว่าเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม แล้วไปทำตามๆ กัน ด้วยความไม่รู้ เพราะสถานที่ปฏิบัติธรรมหรือสำนักปฏิบัติธรรม ไม่มีในคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะค้านกับความเป็นอนัตตาของสภาพธรรม แต่ต้องหมายถึงกุศลธรรมตามลำดับขั้น จึงจะเป็นสิ่งทีเป็นประโยชน์ เป็นสาระ เป็นสิ่งทีประเสริฐ เป็นสิ่งทีนำมาซึ่งประโยชน์ในโลกนี้ ประโยชน์ในโลกหน้า และประโยชน์อย่างยิ่ง คือ การรู้แจ้งอริยสัจธรรม ดับกิเลสตามลำดับขั้น ตั้งแต่พระโสดาบันจนถึงความเป็นพระอรหันต์ ซึ่งจะขาดความเข้าใจถูกเห็นถูกตั้งแต่ต้น ไม่ได้เลย

ทุกคนเกิดมาแล้ว ต้องตายอย่างแน่นอน ไม่มีใครรอดพ้นไปได้ แต่ไม่รู้ว่าจะเป็นเมื่อใด เกิดมาแล้ว ตายไปประโยชน์อยู่ตรงไหน? นี่คืสิ่งทีควรจะได้พิจารณาเป็นอย่างยิ่ง ถ้าจะว่าไปแล้วทุกคนทีเกิดมาในโลกนี้ มีเวลาไม่มากทีจะได้ฟังพระธรรม เพราะว่าส่วนใหญ่แล้ว ชีวิตก็เ็นไปในเรื่องอื่น เป็นไปกับอกุศลอย่างมาก ซึ่งเมื่อเทียบกับการได้ฟังพระธรรม ก็จะต้องว่าในสังสารวัฏทียาวนานจนถึง ณ บัดนี้ และต่อไป เวลาทีจะได้มีโอกาสฟังพระธรรม พิจารณาพระธรรมจริงๆ และเริ่มเข้าใจพระธรรมทีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงนั้น ก็ไม่มากเลย

พระพุทธรูปศาสนาไม่ได้อยู่ที่อื่น แต่เป็นพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเป็นบุคคลผู้ที่ทรงตรัสรู้สภาพธรรมตามความเป็นจริงเป็นการตรัสรู้ในสิ่งที่คนอื่นไม่รู้ ซึ่งถ้าไม่ได้ฟังพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง ก็ย่อมจะไม่มีทางที่จะเข้าใจธรรมตามความเป็นจริงได้ แม้พระองค์จะเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ทรงตรัสรู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง ทรงดับกิเลสทั้งหลายทั้งปวงได้หมดสิ้น พร้อมทั้งทรงมีพระมหากรุณาที่จะเกื้อกูลสัตว์โลกด้วยการแสดงพระธรรม แต่บุคคลผู้ที่ไม่ได้ฟังพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง ก็ย่อมจะไม่ได้ประโยชน์จากการอุปบัติขึ้นของพระองค์เลย ในอดีตชาติที่ผ่านมา ความไม่รู้ก็มีมากแล้ว ถ้ายังเป็นอย่างนี้ต่อไปเรื่อยๆ ทุกวันๆ คือ ไม่ได้ฟังพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดง ความไม่รู้ก็ยิ่งจะมีเพิ่มมากยิ่งขึ้นทำให้จมลึกกลงไปเหวคือสังสารวัฏฏ์ จนยากที่จะข้ามพ้นได้

ธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริงนั้น เป็นเพียงสิ่งที่เกิดปรากฏแล้วก็หมดไป ไม่ว่าจะเป็นทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ จิตแต่ละประเภท แต่ละขณะ เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป รูปทุกรูปเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ไม่มีอะไรเหลือเลย สภาพธรรมที่เกิดดับ เป็นสิ่งที่ไม่ควรแก่การยินดีติดข้อง เพราะเป็นสภาพธรรมที่ไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน เกิดแล้วดับไป จากไม่มี แล้วก็เกิดมี เมื่อมีแล้วก็ดับไป ไม่กลับมาอีกเลย ประโยชน์จริงๆ อยู่ที่ความเข้าใจสิ่งที่มีจริง ตามความเป็นจริง ที่เริ่มต้นจากการฟังสิ่งที่มีจริงๆ สะสมความเข้าใจถูก เห็นถูกไปทีละเล็กทีละน้อย ทุกครั้งที่ฟังพระธรรม ก็เป็นการสะสมความเข้าใจถูกเห็นถูก ซึ่งจะเป็นไปเพื่อขัดเกลาละคลายการยึดถือสภาพธรรมว่า เป็นตัวตน เป็นสัตว์ เป็นบุคคลได้ในที่สุด

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาต่อสัตว์โลก จึงได้ทรงแสดงพระธรรมตลอด ๔๕ พรรษา ก็เพื่อให้พุทธบริษัทเกิดปัญญา ความเข้าใจ ถูกเห็นถูกในลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏตามความเป็นจริง เพื่อขัดเกลาละคลายกิเลส เพื่อละความไม่รู้ สูงสุดคือเพื่อความหลุดพ้นจากกิเลสทั้งหลายตามลำดับขั้น เนื่องจากว่าแต่ละคนได้สะสมกิเลสมามากด้วยกันทั้งนั้น ทั้งโลภะ โทสะ โมหะ เป็นต้น การที่จะไปถึงการหลุดพ้นจากกิเลสทั้งหลายนั้น จึงเป็นเรื่องที่ยากและไกลแสนไกลอย่างยิ่ง กว่าที่ปัญญาจะถึงระดับขั้นดังกล่าวได้นั้น ก็จะต้องค่อยๆ สะสม อบรมเจริญขึ้นทีละเล็กทีละน้อย จากการฟัง การศึกษาพระธรรมเป็นปกติในชีวิตประจำวัน และประการที่สำคัญ ต้องเป็นปัญญาของตนเองที่รู้จริงๆ ว่า ความเข้าใจในสภาพธรรม เพิ่มขึ้นมาน้อยแค่ไหน ดังนั้น จึงต้องฟัง ต้องศึกษาพระธรรมด้วยความอดทน ด้วยความละเอียด รอบคอบ และจริงจัง เมื่อปัญญาเจริญขึ้น ชีวิตก็จะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น เป็นคนดียิ่งขึ้น

จะเห็นได้เลยว่า ชีวิตมีค่าที่สุดเมื่อได้เข้าใจพระธรรม ส่วนชีวิตที่ไม่เข้าใจพระธรรมมีแต่จะทำทุจริตกรรมประการต่างๆ แล้วก็จมลงไปในทางทุจริตในทางอกุศลมากขึ้นเพราะความไม่รู้อะไรจะจุดทุกคนขึ้นจากความไม่รู้และอกุศล ก็มีทางเดียวคือการมีโอกาสได้ฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเหตุว่าไม่ใช่ใครสามารถจะเป็นคนดีเองได้ ก็ต้องได้อาศัยคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคำของพระองค์สามารถที่จะทำให้จากคนที่ไม่เคยเข้าใจเลยเป็นผู้ที่เข้าใจความจริงขึ้นและปัญญานั้นก็จะค่อยๆ เปรื่องแต่งให้ความคิด การกระทำและการพูดในชีวิตประจำวันทั้งหมดเป็นไปในทางที่ถูกต้อง เป็นผู้ที่ได้ถือเอาสิ่งที่ประเสริฐอย่างแท้จริง เป็นประโยชน์ทั้งกับตนเองและผู้อื่น ไม่นำมาซึ่งความทุกข์ความเดือดร้อนเลยแม้แต่น้อย.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗